

Ἐχει γυναῖκες δυὸ γροσῶ ἔχει καὶ τρεῖς ᾽ς τὸ γρόσι, ἔχει καὶ τρεῖς καὶ τέσσερες ὅπου δὲν ἔχουν γνώση Ἰος.

Ὡς καὶ τὸ δακοννάκι σου, καὶ κείνο ἔχει γνώση καὶ προπατεῖ σιγὰ σιγὰ, τῇ γάρτσα μὴ λερώσῃ Κρήτ.

Γιαννάκη μὲ τὴ στόχαση κ' ἐσὺ Λενιὼ μὲ γνώση, ἢ Παναγιὰ μὲ τὸ Χριστὸ θενὰ σὰς στεφανώσῃ Ἰων. (Κάτω Παναγ.)

Ἀπὸ μπροστά, παιδάκι μου, ἔπρεπε νὰ ᾽χῃς γνώση, νὰ μὴν ἀφήσῃς τὸ κακὸ ἀπάνω σου ν' ἀπλώσῃ ἀγν. τόπ.

Ὅπ' ἀγαπήσῃ ἀρραπὴ πρέπει νὰ ἔχῃ γνώση, γιὰτ' ἔχει μὲ τὴ βαναγιὰ λογαριασμό νὰ δώσῃ Θήρ.

Σὰ δὴνε πάθῃς τὴ δουλειά, ὅσο κι ἂν μετανιώσῃς δὲν ὠφελεῖ, πλὴν παραβοὺς ἤπρεπε νὰ ᾽χῃς γνώση Κρήτ. (Νεάπ.)

Ποτὲ ἄνθρωπος μὴ βαινεθῇ πὼς ἔχει νοῦ καὶ γνώση, ὥστε νὰ ᾽δῇ ἢ μοῖρα δὸν πὼς δὰ τότε ᾽ποδώσῃ (δὰ = θὰ, ᾽ποδώσῃ = καταντήσῃ) αὐτόθ.

Ἐγέρασα κακόμοιρος κι ἀσπρίσαν τὰ μαλλιά μου καὶ γνώση δὲν ἐκράτησα γιὰ τὰ γεράματά μου Πελοπν. (Αἶγ.)

Πουλλὰ καλὰ ᾽ς τὸν ἄνθρουπον ἢ ἱμουρφηκιὰ κ' ἢ γνώση κι ὁπχοῖους ἔχει τοῦ μυστικὸ νὰ μὴ τοῦ φανιώσῃ Θεσσ. (Τίρναβ.)

Τὰ πόδια σ'κώνουν τὸ κορμὶ κ' ἢ κεφαλὴ τὴ γνώση κι ἀμοναχὸς τὸν ὁ ἄθρωπος ὡς θέλει δ' ἀποδώσῃ (δ' = δὰ = θὰ) Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Γαδάρ. διήγ., στ. 513-515 (ἐκδ. Wagner, σ. 139) «πάντοτε σὺ μοῦ ἔλεγες πὼς ἔχεις τόση γνώση | καὶ τώρα ὁ κυρ γάδαρος ἐμᾶς νὰ ταπεινώσει;» καὶ Ἐρωτόκρ. Α 929 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ.) «κι ὅπου κατέχει νὰ μιλῇ μὲ γνῶσι καὶ μὲ τρόπο, | κάνει καὶ κλαῖσιν καὶ γελοῦν τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων». Συνών. μ ν α - λ ὁ, ν ι ο ν ι ὁ, τ σ ε ρ β ἔ λ ο. 3) Νοῦς Ἐρεικ. Εὐβ. (Βρύς. Στρόπον.) Ἡπ. (Ξηροβούν. Πλάκ. κ.ά.) Ἰων. (Σμύρν.) Κρήτ. (Πεδιάδ. κ.ά) Πόντ. (Τραπ.) Τσακων. (Χαβουτσ. κ.ά.): Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δίνη γνώση Βρύς. Ἰσὺ, πιδάκι μ', δὲν ἔεις γνώση, εἶσι ντίπ μουρλὸς Στρόπον. Μοῦ χρειάζότουνε ξύλο μὲ τὸ ἡμεροκάματο, φόρτσι καὶ βάλῃ γνώση (φόρτσι = μή-πως) Ἐρεικ. Ἐσὺ κ' ἔεις γνώση Τραπ. Ἀ γυναῖκα καλὰ τὰ γνώση σ' (ἢ γυναῖκα εἶναι καλὴ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν νοῦν της) Χαβουτσ. || Ἄσμ.

Κώστα, γιὰτὶ ἐξουρλάθηκες, σοῦ πῆρ' ὁ Θεὸς τὴ γνώση; Ἡπ.

Τὸ σ'τάρι κάνει προσφορὰ καὶ τὰ κριθάρι πίττα κι ἀνεγυριστικά μιλῶ κι ἂν ἔχῃς γνώση, γροῖκα (ἀνεγυριστικά = ἀλληγορικά) Κρήτ. (Πεδιάδ.) Ἡ σημ. καὶ εἰς Χρον. Μορ., σ. 7675 (ἐκδ. J. Schmitt) «θέλω νὰ ποιήσω πρὸς αὐτὴν χάριν νὰ τὸ ἐγνωρίσουν | ὅσοι τὸ ἀκούσουν κ' ἔ-χουσιν φρένα καὶ γνώση εἰς αὐτοὺς» καὶ εἰς Ἐπαιν. γυναικ. 394, 589 (ἐκδ. K. Krumbacher) «τότες δὲν πηδᾷ καὶ ἄλλῃ | ποὺ ἔχει γνῶσιν εἰς τὸ κεφάλι» καὶ Συναξαρ. γαδάρ., στ. 151 (ἐκδ. Wagner, σ. 116) «ἐφεύρα δὲ κ' ἐγὼ πολλὰ οἴκοθεν γνώσεώς μου». 4) Σκέψις Θράκ. (Ἀδριανούπ. κ.ά.): Τότι κείνους συλλοῖς'κι τί νὰ κάμ' κι ᾽ς τὰ ὕστιγ'νὰ τοῦ ἡρθι μιὰ γνώση. 5) Εἰδήσεις, πληροφορία Κύπρ. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλοπ. || Ἄσμ.

Κι ὄντας ἰδῆς τὸν δράκοντα, κάμε ᾽ς ἐμένα γνώση, νὰ ξαπολύσω τὸ νερόν κ' ἢ χώρα νὰ γεμώσῃ.

Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Πβ. Μαχαιρ., 1.202 (ἐκδ. R. Dawkins) «καὶ ἐποίησαν το νῶσιν τοῦ ἀμιράλλη». 6) Γνώμη Θράκ. (Καρωτ.): Ἡρθα νὰ μὴ δώισ' γνώσ'. Πβ. Ὁ σ ε ς κ ε φ α λ ἔ ς τ ὁ σ ε ς γ ν ῶ μ ε ς Φ. Κουκουλὲ εἰς Ἀ-θηνᾶν 52 (1948), 89. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Πβ. Μαχαιρ., 1.232, 21 (ἐκδ. R. Dawkins) «πολλοὶ ἀνθρώποι πολλὰς γνῶ-σεως». 7) Μεταφ., ἄλλας Εὐβ. (Κουρ.) Θεσσ. (Δρακότρ.) Ἡπ. (Βαβούρ Κόνιτς. Κωστάν. κ.ά.) Πελοπν. (Γέρμ. Μάν. Τσι-τάλ. κ.ά.) Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.): Ἐχεις γνώση; Μάν. Δὲ μοῦ φέρνεις καθόσῃ γνώση ἀπὸ τὸ Βοίτυλο; Γέρμ. Βάλε λιγάτ'θι γνώση τὸ δομόντι (βάλε ὀλίγον ἀλάτι εἰς τὸ φαγη-τόν σου) Μελαν. Τὸ δομόντι, ὃ ν' ἔχουντα γνώση (τὸ φα-γητόν σου δὲν ἔχει ἀλάτι) αὐτόθ. 8) Ἐλαιον Κρήτ.: Βάλε τοῦ λύχνου γνώση. || Ἄσμ.

Ξεφ'τίλισε τὸ λύχνον σου καὶ βάλε τον καὶ γνώση, γιὰτὶ δὲ φεύγω ἀπὸ ᾽παδά, ὥστε νὰ ξημερώσῃ.

Ἡ λ. καὶ ὡς κύρ. ὄν. Θράκ. (Αἶν.) Πελοπν. (Γαργαλ.): Γνώση σὲ εἶπαν τ' ὄνουμά σ' κι γνώση εἶσι (ἐκ παραμυθ.) Αἶν. Ἐμένα μὲ λένε Γνώση, κι ὄντας μὲ χρειαστῆς, νὰ μὲ φωνάξῃς (ὁμοίως ἐκ παραμυθ.) Γαργαλ.

γνωστάδα ἢ, Μ. Λελέκ., Ἐπιδόρπ., 228.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ ν ω σ τ ὁ ς διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά δ α (Ι).

Ἡ σύνεσις, ἢ γνῶσις εἰρων.: Ἄσμ.

Ἀπ' τὴν πολλὴ γνώσταδα μου | σκότωσα τὴ μάνα μου.

γνωσταίνω ἐνιαχ. γνωσταίνου Θεσσ. (Καρδίτσ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ ν ω σ τ ὁ ς.

Ἀμτβ., καθίσταμαι γνωστός, γ ν ω ρ ἱ ζ ο μ α ι ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Κ' ἐναν ὕγιὸ μὴ χάρ' σ' οὐ Θιὸς κι αὐτὸς ἦταν δελμεν-
τέρης
κι γνώστηρι μὴ τὴν Τουρκιά, μὴ τοὺς γινιτσαράλους

γνωστεμα τό, ἐνιαχ. γνωστιμα Μακεδ. (Πάγγ.) γνώ-
στεμ-μαν Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ ν ω σ τ ε ὑ ω.

Συνέτισις, σωφρονισμός.

γνωστερός ἐπιθ. Κορσ. γνωστιρός Θράκ. (Ἀδριανούπ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. γ ν ω σ τ ε ὑ ω.

1) Συνετός, φρόνιμος ἐνθ' ἄν.: Γνωστερὴ κοπελίτσα Κορσ. Συνών. γ ν ω σ τ ι κ ὁ ς 1 α. 2) Εὐφυής, εὐχαρις, εὐγενής Κορσ.: Ἡτα γραῖα γνωστερὴ (= εὐφυής). Γνωστερές γυ-
ναῖκε (= εὐγενεῖς γυναῖκες). Ἐχω τ' ἀνίψια, μ' ἀγαποῦνε
πολύ, εἶναι πολὺ γνωστερὰ (= καλόκαρδα). Ἐναι γνωστερὴ
(=καλόγνωμη).

γνωστερούλης ἐπιθ. Κορσ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γ ν ω σ τ ε ρ ὁ ς καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. - ο ὕ λ η ς.

Γ ν ω σ τ ε ρ ὁ ς, τὸ ὅπ. βλ.: Ἐναι γνωστερούλα ᾽φτὰ ἢ
κοπελίτσα.

γνωστεύω Δαρδαν. Εὐβ. (Πλατανιστ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πάτμ. Πόντ. (Ἰνέπ. Οἶν. Σταυρ. Τραπ.) Χίος (Βροντ.) — Γ. Ψυχάρ., Ταξίδ. , 148. Ὀνειρ. Γιαννίρ., 102 — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Ἐλευθερουδ. Πρω. Δημητρ. γνωστεύου Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Μακεδ. (Βόιον) γνωστεύγω Κρήτ. (Σητ.) γνω-

